

L'Agenda 21 de Catalunya

participació

recursos estratègics

21

societat coneixent

Un camí orientat al futur

medi

benestar

BENVINGUDA

El desenvolupament sostenible és un dels eixos de l'acció del Govern de Catalunya fixat en el Programa CAT-21. L'oportunitat dels 20 anys d'acció de govern en què s'ha millorat la competitivitat, el benestar i el medi ambient del país, ens permet establir les bases fermes d'avui i per als propers anys, amb visió de futur, per a la definició d'un procés estratègic de desenvolupament sostenible.

Catalunya forma part del grup capdavanter de regions europees i del món que estan elaborant una estratègia per al desenvolupament sostenible o Agenda 21. L'objectiu és avançar cap a un model de desenvolupament, que contempli de forma integrada la necessària generació de riquesa, el benestar de les persones i la cohesió social, la gestió durable dels recursos, la qualitat de l'entorn i les possibilitats de desenvolupament de les generacions futures. Això és desenvolupament sostenible i això és el que volem per a Catalunya.

Un dels elements indispensables d'aquest procés és la participació dels diversos agents econòmics i socials, de les diferents administracions i, en definitiva, del conjunt de la ciutadania. El Govern de la Generalitat ho entén així i, és per això que, un cop tancades la fase informativa i la fase de treball interdepartamental, inicia ara la fase de consulta i participació, tant territorial com sectorial. Posteriorment el document resultant es donarà a conèixer al conjunt dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya, abans de la seva aprovació definitiva per part del Govern.

Aquesta fase de consulta i participació s'adreça al món local i a les institucions i entitats representatives dels sectors econòmic, professional, universitari, ambiental i social. Les sessions de treball, a les quals us convidem a participar, tindran lloc al llarg dels propers mesos. La vostra aportació a la definició d'aquesta estratègia de futur és important i és necessària. Hi comptem per endavant.

[Artur Mas](#)

Barcelona, juny de 2002

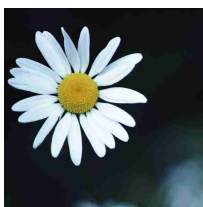

L'Agenda 21 de Catalunya

L'AGENDA 21 DE CATALUNYA, UN PLA D'ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

Un marc dels principis i valors del desenvolupament sostenible a Catalunya per a l'actuació present i futura

Una **estratègia del conjunt del Govern** per definir un model propi per a Catalunya i seguir treballant en els grans reptes del desenvolupament sostenible.

Desenvolupament Sostenible
Un model de desenvolupament que contempla de forma integrada, a més de la necessària generació de riquesa, el benestar de les persones i la cohesió social, la gestió durable dels recursos, la qualitat de l'entorn i les possibilitats de desenvolupament de les generacions futures.

Amb l'objectiu d'identificar **els principals reptes en clau de sostenibilitat** i formular les línies estratègiques que han d'orientar l'acció de govern perquè aquest segueixi treballant en les polítiques de desenvolupament sostenible.

Compromet el Govern però va més enllà

Un dels requisits bàsics d'aquest procés és la participació dels diversos agents econòmics i socials, dels promotors de les diverses polítiques sectorials, de les diferents administracions i, en definitiva, del conjunt de la ciutadania.

Un procés obert i avaluat

El Govern promourà plans d'acció per al desenvolupament de l'A21CAT en el marc del Programa CAT 21.

El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible farà el seguiment de l'adequació de les polítiques del Govern a l'A21CAT.

Es definiran els mecanismes de revisió i adequació de l'estratègia.

L'APOSTA MUNDIAL PER LA SOSTENIBILITAT

En l'àmbit mundial:

A la Cimera de Rio o Cimera de la Terra (Rio de Janeiro, 1992) es va llançar un **sistema nou d'entesa** mundial per al desenvolupament sostenible –una entesa que respecta la indivisibilitat de la protecció ambiental i el procés de desenvolupament. El document definidor d'aquest nou model és l'**Agenda 21 Global**, un pla d'acció per a la primera part del segle XXI que defineix **27 principis** pensats per orientar el desenvolupament mundial cap a la sostenibilitat. L'Agenda 21 de Rio estableix que els estats, les regions i els ens locals han de posar en funcionament la seva estratègia de desenvolupament sostenible o Agenda 21.

En l'àmbit europeu:

En aquest marc, tant la Unió Europea com l'Estat espanyol han elaborat les seves estratègies de desenvolupament sostenible i han definit també principis orientadors per al desenvolupament. Aquests principis no es contraposen ni supediten als 27 definits per l'Agenda 21 Global, sinó que en són **concrecions** adaptades a l'**àmbit territorial i les competències** de cada nivell organitzatiu.

En l'àmbit català:

Les regions d'Europa han treballat des de Rio, reafirmant el seu **compromís** amb el **desenvolupament sostenible** en diferents conferències on han adoptat diverses declaracions.

1992

Rio de Janeiro

Cimera Mundial de Medi Ambient i Desenvolupament

1993

Brussel·les

I Conferència de Ministres i Responsables Polítics de les Regions de la Unió Europea

1995

Carta de València

II Conferència de Ministres i Responsables Polítics de les Regions de la Unió Europea

1997

Resolució de Goteborg – Rio +5

III Conferència de Ministres i Responsables Polítics de les Regions de la Unió Europea

1999

Resolució de Wexford

IV Conferència Mediambiental de Ministres Regionals i Líders Polítics de la Unió Europea

2001

Resolució de Villach

V Conferència Mediambiental de Ministres Regionals i Líders Polítics de la Unió Europea

2002

Johannesburg – Rio +10

Cimera Mundial de Desenvolupament Sostenible

De la mateixa manera, Catalunya està elaborant la seva Agenda 21. Es tracta d'un **pla d'orientacions estratègiques** del conjunt del Govern que busca fer més sostenibles les diverses polítiques de desenvolupament.

L'Agenda 21 de Catalunya és la voluntat del Govern de Catalunya de continuar treballant en les polítiques de desenvolupament sostenible, responent als **compromisos** internacionals, de l'Europa de les Regions i del manament del Parlament de Catalunya.

L'objectiu principal del procés d'Agenda 21 de Catalunya és identificar i prioritzar, amb la participació dels diferents agents, els **principals reptes** que caldrà afrontar durant els propers anys en clau de sostenibilitat i formular, per a cada repte, les **linies estratègiques** que ha d'emprendre el país per continuar treballant en aquest sentit.

A Catalunya, el Govern de la Generalitat acorda iniciar la **fase de consulta i participació** de l'Agenda 21.

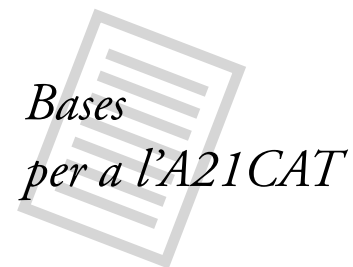

FASES DEL PROCÉS DE L'AGENDA 21 DE CATALUNYA

FASE DE CONSULTES INICIALS

En aquesta etapa, la Generalitat de Catalunya realitza un treball previ de prospecció i primeres aproximacions; amb aquesta finalitat consulta el Fòrum consultiu de l'Agenda 21 de Catalunya i el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i, a partir de les seves aportacions es defineixen les bases inicials de l'Agenda 21 de Catalunya. És a partir d'aquestes bases que es formulen els documents que es presenten a les sessions informatives de la fase posterior.

- Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible
- Fòrum consultiu de l'Agenda 21 de Catalunya

FASE D'INFORMACIÓ I DEBAT INICIAL

En aquesta fase, el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) convoca i coordina 7 sessions informatives que aborden grans temes transversals d'ampli debat per a la sostenibilitat (com el canvi climàtic i la mobilitat).

En cada sessió, membres del Fòrum Consultiu de l'Agenda 21 de Catalunya manifesten la seva opinió; membres de la Generalitat de Catalunya presenten una diagnosi i una proposta de principis rectors i d'objectius estratègics; i els ciutadans poden manifestar la seva opinió, bé en la mateixa sessió o, mitjançant Internet. L'objectiu de les sessions és generar debat, promoure que els ciutadans puguin opinar i fer propostes.

- Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible
- Govern de la Generalitat
- Ciutadania

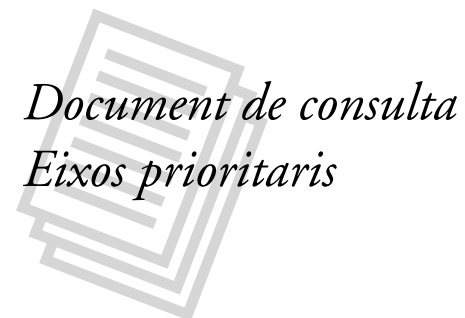

FASE INTERDEPARTAMENTAL

L'objectiu d'aquesta fase és obtenir un document de consulta on, amb la participació de 40 alts càrrecs de la Generalitat i uns 100 tècnics amb implicació en les polítiques estratègiques per al desenvolupament sostenible, es perfila una primera diagnosi, uns reptes estratègics i una bateria de possibles línies estratègiques que han de constituir el material de base pel procés de participació.

Amb l'objecte de complementar aquest treball s'encarreguen dictàmens externs a experts sobre temes considerats d'especial rellevància.

- Departaments del Govern de la Generalitat
- Dictàmens d'experts

FASE DE CONSULTA TERRITORIAL I SECTORIAL

En aquesta fase, a la qual s'han convidat més de 3000 entitats, es dona a conèixer al món local i als agents econòmics i socials el procés de l'Agenda 21 de Catalunya i les possibilitats de participació.

Mitjançant tallers de participació al territori i a nivell temàtic, es pretén conèixer les opinions i suggeriments dels diferents agents i de les diferents parts del territori per tal de debatre i prioritzar els grans reptes i les línies estratègiques per a cada àmbit de l'Agenda 21 de Catalunya.

- Ens locals
- Sectors socials i econòmics
- Fòrum consultiu de l'A21CAT
- Mesa de sostenibilitat local
- Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible

FASE DE PARTICIPACIÓ PÚBLICA

En aquesta fase es realitzarà un important esforç de difusió, en particular mitjançant instruments telemàtics. Ara l'objectiu és presentar i donar a conèixer l'esborrany d'Agenda 21 a tots els ciutadans i les ciutadanes del país.

- Ciutadania
- Fòrum consultiu de l'A21CAT
- Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible

APROVACIÓ DE GOVERN

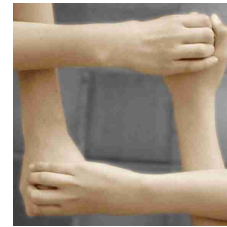

La Secretaria Tècnica de l'Agenda 21 de Catalunya és l'òrgan encarregat de coordinar totes les fases de l'Agenda 21 i d'analitzar les aportacions de les diverses fases del procés.

LA PARTICIPACIÓ: CONDICIÓ INDISPENSABLE DE TOTA AGENDA 21

L'Agenda 21 global elaborada a la Cimera de la Terra celebrada a Rio el 1992 fa èmfasi en el fet que «**són els governs els que han d'adoptar estratègies per al desenvolupament sostenible, però cal que aquestes s'elaborin amb una àmplia participació de tots els sectors, incloses les organitzacions no governamentals i el públic en general**».

La **participació** és un requisit consubstancial de tota estratègia per al desenvolupament sostenible. La participació en el disseny de les polítiques de sostenibilitat és la base per garantir la **corresponsabilitat de la societat** en la seva implantació.

El Govern de Catalunya ho ha entès així i és per això que ha dissenyat un procés amb una **àmplia participació** de tots els agents socials i econòmics del país en les fases successives fins a la seva aprovació definitiva. El procés de l'A21 de Catalunya, liderat pel Govern de la Generalitat, es construeix dia a dia amb la participació de tots i una acció corresponsable.

ELS AGENTS ESTRATÈGICS DE L'AGENDA 21

• FÒRUM CONSULTIU DE L'AGENDA 21 DE CATALUNYA

Format per prop de **100 experts** representatius de la realitat social, econòmica i científica catalana que actuen a títol personal.

• CONSELL ASSESSOR PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DE CATALUNYA

És un **òrgan de consulta i d'assessorament** del Govern de Catalunya en relació amb les polítiques i actuacions que tinguin incidència sobre el desenvolupament sostenible, format per persones de reconegut prestigi.

• MESA PER A LA SOSTENIBILITAT LOCAL DE CATALUNYA

El principal paper de la Mesa és ser el **vehicle de transmissió** de les aportacions del món local a la Secretaria Tècnica de l'Agenda 21 de Catalunya. Està formada per les entitats i associacions supramunicipals que treballen en l'àmbit de la sostenibilitat local, conjuntament amb representants de diferents departaments del Govern de la Generalitat.

FASE DE CONSULTA TERRITORIAL I SECTORIAL

Principals objectius:

- Donar a conèixer l'existència del procés d'Agenda 21 de Catalunya i les possibilitats de participació que ofereix.
- Estimular i gestionar el procés de participació garantint la seva difusió i documentació.
- Conèixer l'opinió del món local i dels agents econòmics i socials de Catalunya sobre els principals reptes que planteja la sostenibilitat en els seus respectius àmbits.
- Obtenir el màxim nombre d'opinions i de propostes per desenvolupar l'Agenda 21 de Catalunya.
- Documentar exhaustivament els resultats del procés de participació.
- Integrar els organismes supralocals que treballen en el camp de la sostenibilitat en el procés de consulta de l'Agenda 21 de Catalunya.

L'AGENDA 21 DE CATALUNYA I LES ALTRES ESTRATÈGIES DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

L'Agenda 21 de Catalunya haurà d'englobar els principis orientadors per continuar treballant en l'objectiu d'un territori i una societat catalanes més sostenibles. És per això que cal una **coordinació** entre aquesta i les altres estratègies de desenvolupament sostenible de manera que, a diferents escales i nivells d'actuació, els objectius per a la sostenibilitat siguin coherents amb els respectius àmbits competencials i de responsabilitat.

A Catalunya, prop de **230 municipis** han engegat un procés d'Agenda 21 local i contribueixen així a la sostenibilitat, proposant actuacions a escala local però tenint en compte la responsabilitat global.

L'A21CAT no ha de ser vinculant ni ha de suposar canvis en les A21L ja elaborades, però és necessari un **treball conjunt** per fer més coherents els objectius d'ambdós nivells.

Existeixen, doncs, diversitat d'escales o nivells organitzatius que poden desenvolupar i han desenvolupat Agendes 21; en tots ells és adequat endegar aquest procés però és necessari tenir present quina ha de ser la interacció entre ells.

CONTINGUT DE L'A21CAT

L'A21CAT s'estructura en 38 capítols agrupats en **set blocs**, cadascun dels quals haurà de contenir:

- **Introducció** de les actuacions fetes en els darrers 20 anys del Govern de la Generalitat i **diagnosi** de la situació actual de Catalunya en cadascun dels aspectes.
- **Grans reptes** que el país ha d'afrontar els propers anys i sobre els quals cal definir una política clara per continuar treballant cap a un futur més sostenible.
- **Línies estratègiques** definidores de la política a seguir per a cadascun dels reptes.

Governança i subsidiarietat:

- Integració de la cultura de la sostenibilitat en la presa de decisions
- Coordinació amb l'administració europea, estatal, regional i local
- Participació pública i corresponsabilitat
- Societat de la informació

Desenvolupament econòmic i competitivitat:

- Principals reptes econòmics a mig i llarg termini

Benestar i desenvolupament humà:

- Cultura
- Educació
- Salut
- Consum
- Treball
- Inclusió social
- Igualtat de gèneres
- Demografia
- Diversitat sociocultural i immigració
- Seguretat (risc)
- Habitatge

Territori i mobilitat:

- Política territorial
- Mobilitat i transport
- Ciutat
- Espai rural
- Muntanya
- Litoral

Sectors estratègics:

- Empresa
- Indústria
- Comerç
- Sector agrari
- Turisme
- Construcció

Recursos estratègics:

- Energia
- Aigua
- Sòl
- Matèries primeres i residus

Reptes d'abast global:

- Mediterrània
- Desertificació
- Biodiversitat
- Canvi climàtic
- Afebliment de la capa d'ozó
- Cooperació i solidaritat amb els països en vies de desenvolupament

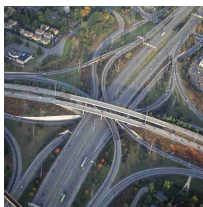
Eixos prioritaris de L'Agenda 21 de Catalunya:

- Grans reptes estratègics de la sostenibilitat integrats i prioritzats
- Indicadors d'avaluació i de seguiment

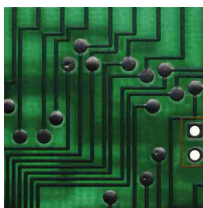
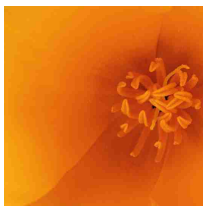
A PARTIR DE L'APROVACIÓ DE L'AGENDA 21 DE CATALUNYA...

Es difondrà l'A21CAT al conjunt de la població.

El **Govern** continuarà treballant activament en les polítiques de desenvolupament sostenible i establirà les **línies d'acció** per al desplegament de l'Agenda 21 de Catalunya considerant la participació dels diferents agents implicats.

El **Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible** vetllarà per l'adequació de les polítiques del Govern de la Generalitat a l'A21CAT.

Els Grups de Treball Interdepartamental del **Programa Cat 21** s'encarregaran de treballar per al desenvolupament de les **línies estratègiques** de l'Agenda 21 de Catalunya.

Es definiran **els mecanismes de revisió i adequació de l'estratègia** per tal d'adaptar-la de forma periòdica als requeriments i nous reptes que es plantegin.

